

**MEZŐGAZDASÁGI ISMERETEK
EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA
MINTAFELADATOK**

I. TESZTFELADATOK**Egyszerű választás**

A feladatokban a kérdésre adott válaszok közül egy helyes. **Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott válasz betűjelét!**

1. feladat

1 pont	
---------------	--

Melyik az indirekt értékesítési forma?

- ..... A üzemi értékesítésnél
B nagybani felhasználóknál a nagybani piacon történő értékesítésnél
C az áruházláncoknál történő eladásnál
D más kereskedők bevonásával történő eladásnál
E feldolgozónak történő értékesítésnél

Négyféle asszociáció

Az alábbi feladatoknál a fogalmak és az ítéletek közötti kapcsolatokat kell felismerni. Az ítéletek vagy az egyik (A), vagy a másik fogalomra (B) vonatkoznak, vagy mindkettőre (C), esetleg egyikre sem (D). **A helyes válasz betűjelét írja a pontozott vonalra!**

Mi jellemző a baktériumok által termelt toxinokra?

- A exotoxinok
B endotoxinok
C mindkettő
D egyik sem

1. feladat

1 pont	
---------------	--

..... **A virulencia toxikus tényezői közé tartozó mérgeanyagok.**

2. feladat

1 pont	
---------------	--

..... **Igen erős mérgek.**

3. feladat

1 pont	
---------------	--

..... **A baktérium szétesése után válnak szabaddá.**

4. feladat

1 pont	
---------------	--

..... **Kémiaailag lipopoliszacharidok.**

5. feladat

1 pont	
--------	--

..... Általában jó antigének.

Ötféle asszociáció

Az alábbi feladatokban a fogalmak és ítéletek közötti kapcsolatokat kell felismerni. Minden ítélet csak egy fogalomhoz tartozhat. **Írja a fogalmak betűjelét a megfelelő ítéletek elé a pontozott vonalra!**

Párosítsa össze a belső égésű motor szerkezeti egységeit feladatukkal!

- A vezérlés
- B motortömb (motorblokk)
- C tüzelőanyag-ellátó rendszer
- D hűtési rendszer
- E forgattyús hajtómű

1. feladat

1 pont	
--------	--

..... A működése során felveszi a gázerőket és továbbítja a teljesítmény-átviteli rendszerhez, valamint a dugattyú egyenesvonalú mozgását forgómozgássá alakítja.

2. feladat

1 pont	
--------	--

..... A motor folyamatos működéséhez szükséges gázcserét a szelepek megfelelő nyitásával és zárásával biztosítja.

3. feladat

1 pont	
--------	--

..... A folyamatos üzemeltetés során az alkatrészek túlmelegedését megakadályozza.

4. feladat

1 pont	
--------	--

..... A terheléstől, fordulatszámától függően megfelelő mennyiségű és előkészített tüzelőanyagot juttat a motor számára.

5. feladat

1 pont	
--------	--

..... A motor szerkezeti elemeit egységbe foglalja, biztosítja a motor rögzítését az erőgéphez.

Igaz – hamis választás

Ezekben a feladatokban az állításokról el kell dönteni, hogy azok igazak-e? **Írja az állítások előtti pontozott vonalra igaz válasz esetén az „I”, hamis válasz esetén a „H” betűjelet!**

1. feladat

1 pont	
---------------	--

..... **Az elsősegély jel piros színű.**

Mennyiségi összehasonlítás

Ezekben a feladatokban két mennyiség („a” és „b”) nagyságrendi viszonyát kell eldönteni. Három lehetőség adódik: vagy az egyik nagyobb, vagy a másik, végül esetleg egyformák, vagy közel azonos nagyságúak is lehetnek. A választási lehetőségek tehát a következők:

- A „a” nagyobb, mint „b”
- B „b” nagyobb, mint „a”
- C „a” és „b” egyforma vagy megközelítően azonos nagyságú

Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott válasz betűjelét!

1. feladat

1 pont	
---------------	--

- ..... **a. a kukoricaszilázs víztartalma**
- b. a réti széna víztartalma**

II. NYÍLT FELADATOK

Ismertetés

1. feladat

5 pont	
---------------	--

Válaszát írja a kipontozott helyre!

Csoportosítsa és röviden jellemezze a gazdasági állatoknál alkalmazott haszonállat-előállítási keresztezési eljárásokat!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Felsorolás

1. feladat

3 pont	
---------------	--

Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott választ!

Sorolja fel a takarmányok N-mentes szerves anyagainak 3 csoportját!

.....

.....

.....

Fogalom meghatározás

1. feladat

1 pont	
---------------	--

Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott választ!

Melyik fogalom meghatározása az alábbi megállapítás?

A kórokozóval szembeni specifikus ellenanyagot tartalmazó vérsavó.

.....

2. feladat

1 pont	
---------------	--

Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott választ!

Határozza meg az etológia fogalmát!

.....

.....

.....

Folyamatleírás

1. feladat

5 pont	
---------------	--

Írja a kipontozott helyre a helyesnek tartott választ!

Írja le a helyes sorrendben a szarvasmarha szűrőcsapolásának menetét!

— .....

.....

— .....

.....

— .....

.....

— .....

.....

— .....

.....

— .....

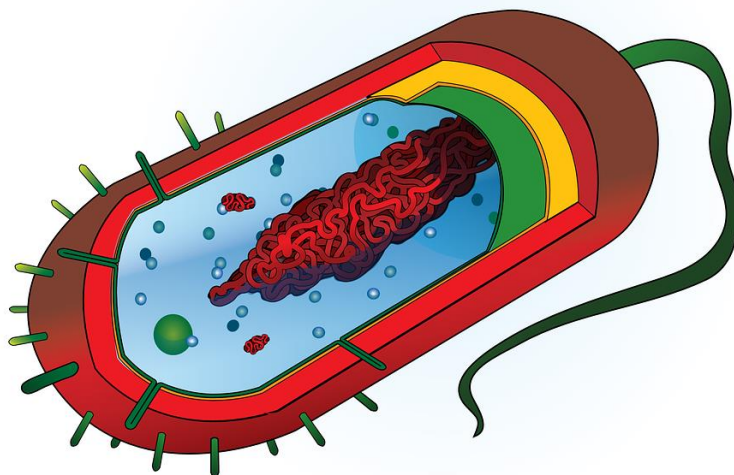
.....

Ábra elemzése

1. feladat

4 pont	
---------------	--

Jelölje nyilakkal és nevezze meg az ábrán a baktériumsejt nélkülözhetetlen alkotó részeit!

Esettanulmány értelmezése

1. feladat

15 pont	
---------	--

Olvassa el a takarmányozás elméleti alapjairól szóló összeállítást, majd válaszoljon a szöveg után található kérdésekre!

Az állattenyésztés eredménye függ a tartott fajta genetikai képességétől, az állatok egészségi állapotától, a takarmányozás színvonalától, az elhelyezéstől, a gondozástól.

Gazdasági állatainktól csak akkor várhatunk jó eredményt, ha igényüknek megfelelően, azaz **okszerűen takarmányozzuk** őket. A szakszerű takarmányozás állati termékek önköltségében betöltött szerepét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy az állattenyésztés összköltségének nagyobbik részét a takarmányozási költségek teszik ki.

A takarmányok táplálóanyagait az állati szervezet nem tudja teljes egészében megemészteni. Ennek oka elsősorban az, hogy a táplálóanyagok bizonyos része az állati szervezet enzimjei által bonthatatlan kémiai kötésben található a takarmányokban. Így emészthetőnek csak a táplálóanyagok azon részét tekinthetjük, amelyek az emésztés során **felszívódásra alkalmas vegyületekké** bomlottak le. Az állat csak a felszívódott táplálóanyagokat tudja felhasználni életfolyamatainak fenntartására, növekedésre, termékek előállítására. A fel nem szívódott anyagokat a szervezet a bélsárral kiüríti.

A takarmányok emészthetőségét állatkísérletekkel közvetett módon állapítják meg. **Emészthető táplálóanyag** az állat által elfogyasztott, valamint a bélsárral kiürített táplálóanyagok különbségét tekintjük. A takarmányok emészthetőségét egyrészt az állattal, másrészt a takarmánnyal összefüggő tényezők határozzák meg.

Az állatok táplálóanyag-szükségletéhez pontosan igazodó okszerű takarmányozás csak akkor valósítható meg, ha egyrészt ismerjük az állatok táplálóanyag-szükségletét, másrészt precíz, megbízható ismereteink vannak a takarmányok táplálóanyag-tartalmáról. A genetikai teljesítőképesség realizálásának alapfeltétele, hogy az állatok táplálóanyag-szükségletét minden tekintetben a lehető legkisebb költségekkel elégítsük ki.

A gazdasági állatok takarmányozásának története a mezőgazdaság történetéhez képest csak rövid múltra tekint vissza. Ennek oka, hogy a táplálkozási folyamatok lényegét hosszú ideig egyáltalán nem ismerték. A külterjes állattartásról a belterjesre áttérés során a takarmányozásban fogalmazódtak meg azon törekvések, amelyeknek célja egy megfelelő takarmányegység kialakítása volt. A feladat azért nehéz, mert a takarmányegységtől elvárjuk,

hogyan a lehetőleg pontosan fejezze ki a takarmányok táplálóértékét, de ne legyen bonyolult. A feltételek sorába tartozik az is, hogy a takarmányegység kiszámításához szükséges kémiai paraméterek könnyen, illetve gyorsan megállapíthatók legyenek. További követelmény, hogy a takarmányok energiaértékét és az állatok energiaszükségletét ugyanabban az egységben fejezzük ki.

Gazdasági állataink takarmányozásánál jelenleg az energetikai takarmányértékelési rendszert használjuk.

Gazdasági állataink energiaforgalmának alapjai

Az állati szervezetben zajló valamennyi életfolyamat energia-felhasználással jár. A szükséges energiát a szervezet a takarmánnyal felvett táplálóanyagokból fedezi. A felvett takarmányenergia részben az állati szervezet hőhártásának fenntartására, az állati termékek előállítására és szaporodásra használandó fel, a másik része pedig kihasználatlanul távozik a szervezetből.

A felvett és a szervezetből távozó energia mérése és összevetése adja az energiamérleget, amely az állati szervezetben zajló energetikai folyamatok egyenlegét fejezi ki. Az energia-felvétel és -leadás között azonban bonyolult biokémiai folyamatok, energetikai változások zajlanak le. A változások összességét a takarmányozásban **energiaforgalom**nak nevezzük.

Az energiaátalakulás folyamata az állatban

A takarmány **bruttó energiatartalmát (BE)** (égéshőjét) a takarmány kémiai összetétele határozza meg. A bruttó energiatartalom meghatározható olyan módon, hogy bombakaloriméterben elégetjük a takarmányt és mérjük az elégetés során keletkezett hőt. Megállapítható a bruttó energiatartalom a takarmány kémiai összetétele alapján is, regressziós egyenletek alkalmazásával.

A takarmánnyal felvett táplálóanyagok egy része nem bomlik le az emésztőcsatornában, hanem kiürül a bélsárral. Ha a bruttó energiából levonjuk a bélsárban található energiát, akkor megkapjuk az elfogyasztott takarmány **emészthető – (digesztibilis) energiatartalmát (DE)**.

Az anyagcsere során további veszteséget jelent a bendő- és bélgázokkal, a vizelettel és a bőr felületén eltávozó energia. Ezeket az emészthető energiatartalomból levonva jutunk el az **átalakítható (metabolizálható) energiához (ME)**. Az így kapott energia az alapja az állati szervezetben lejátszódó valamennyi energiaigényes folyamatnak, tehát az életfenntartásnak és a termelésnek is.

A takarmányok **nettó energiatartalmához (NE)** jutunk el, ha a metabolizálható energia mennyiségéből levonjuk a hőtermelésre felhasznált, úgynevezett termikus energiát. Az állati szervezet a takarmány nettó energiáját életfenntartásra és termékképzésre használja fel. Az életfenntartás céljára felhasznált energia végső soron, mint hőenergia hagyja el a szervezetet. Hasznos állati termék lehet például a testtömeg-gyarapodás, magzatépítés, tej-, tojás-, gyapjú-, tolltermelés.

A) Fogalmazza meg, hogy mit értünk az állatok okszerű takarmányozásán! (1 pont)

.....
 .....
 .....

B) Az állattenyésztés összköltségének hány százalékát teszi ki a takarmányozás költsége? (1 pont)

.....

C) Milyen vegyület formájában alkalmasak általában felszívódásra az alábbi táplálóanyagok? (3 pont)

- fehérjék: .....
- szénhidrátok: .....
- zsírok: .....

D) Soroljon fel 3-3, a takarmányok emészthetőségét befolyásoló tényezőt! (6 pont)

- állattól függő tényezők: .....
- takarmánytól függő tényezők: .....

E) Nevezze meg, hogy az egyes állatfajok takarmányainak kifejezése melyik energiaértékkel történik az energetikai takarmányértékelésben! (4 pont)

- emészthető energiatartalom (DE): .....
- metabolizálható energiatartalom (ME): .....
- nettó energiatartalom (NE): .....

III. SZÁMÍTÁSI FELADATOK**1. feladat**

5 pont	
---------------	--

Egy vállalkozásnak januárban 2 500 000 Ft nyeresége volt. Működési költsége 650 000 Ft, az eladott áruk-beszerzési áron számolva 7 250 000 Ft volt erre az időszakra. Az Áfa 27%-os. (5 pont)

Végezze el az alábbi szakmai számításokat:

- a) Mennyi volt az árrés?
- b) Mennyi volt a nettó forgalom?
- c) Mennyi volt a bruttó forgalom?
- d) Mennyi a forgalom adótartalma?

---

2. feladat

5 pont	
---------------	--

Egy gazdálkodó két tehenének napi tejtermelése és tejelőtáp fogyasztása a következő:

- A) tehen 22 liter tej és 7,7 kg tejelőtáp
- B) tehen 23 liter tej és 9,2 kg tejelőtáp.

**Szakmai számítással döntse el, hogy melyik tehen termeli gazdaságosabban a tejet!
Indokolja választását!**